2024/2218

4.9.2024

DECIZIA (UE) 2024/2218 A CONSILIULUI

din 28 august 2024

privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 114 coroborat cu articolul 218 alineatul (5),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

(1) Prin Decizia (UE) 2022/2349 ([1]), Consiliul a autorizat Comisia să înceapă negocieri în numele Uniunii în vederea unei convenții a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept. La 17 mai 2024, negocierile s-au încheiat cu succes prin parafarea Convenției-cadru privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept (denumită în continuare „convenția") și adoptarea acesteia de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei.

(2) Convenția stabilește principiile și obligațiile generale pe care părțile la convenție ar trebui să le respecte pentru a asigura protecția drepturilor omului, a democrației și a statului de drept în ceea ce privește activitățile din ciclul de viață al sistemelor de inteligență artificială (IA).

(3) La 13 iunie 2024, Parlamentul European și Consiliul au adoptat, în temeiul articolelor 16 și 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului ([2]), care cuprinde norme armonizate, bazate, în general, pe armonizare deplină, care reglementează introducerea pe piață, punerea în funcțiune și utilizarea sistemelor de IA în Uniune. Normele respective sunt direct aplicabile în statele membre, cu excepția cazului în care regulamentul respectiv prevede în mod explicit altfel. Convenția urmează să fie pusă în aplicare în Uniune exclusiv prin intermediul Regulamentului (UE) 2024/1689 și al acquis-ului relevant al Uniunii, după caz.

(4) Activitățile din cadrul ciclului de viață al sistemelor de IA legate de protecția intereselor de securitate națională sunt excluse din domeniul de aplicare al convenției. Regulamentul (UE) 2024/1689, care va fi principalul act juridic al Uniunii de punere în aplicare a convenției, exclude, de asemenea, din domeniul său de aplicare sistemele de IA introduse pe piață, puse în funcțiune sau utilizate, cu sau fără modificări, exclusiv în scopuri de securitate națională și rezultatul sistemelor de IA utilizate în Uniune exclusiv în astfel de scopuri, indiferent de tipul de entitate care desfășoară activitățile respective. În plus, securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru, astfel cum este prevăzut la articolul 4 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE). În consecință, poziția Uniunii care urmează să fie exprimată în cadrul Conferinței părților înființate prin convenție ar trebui să respecte limitele stabilite mai sus. În special, Comisia ar trebui să se abțină de la a discuta sau de la a adopta vreo poziție cu privire la activitățile din cadrul ciclului de viață al sistemelor de IA legate de protecția intereselor în materie de securitate națională în cadrul reuniunilor Conferinței părților.

(5) Având în vedere că domeniul de aplicare personal și material ale convenției și dispozițiile de fond ale convenției coincid în mare măsură cu cele ale Regulamentului (UE) 2024/1689, care este completat de alte acte relevante ale acquis-ului Uniunii, încheierea convenției poate afecta normele comune ale Uniunii sau poate modifica domeniul de

([1]) Decizia (UE) 2022/2349 a Consiliului din 21 noiembrie 2022 privind autorizarea începerii negocierilor, în numele Uniunii Europene, în vederea unei convenții a Consiliului Europei privind inteligența artificială, drepturile omului, democrația și statul de drept (JO L 311, 2.12.2022, p. 138).

([2]) Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială) (JO L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

aplicare al acestora în înțelesul articolului 3 alineatul (2) din TFUE. Astfel de alte acte relevante ale acquis-ului Uniunii includ acte juridice care vizează punerea în aplicare a drepturilor fundamentale consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii, cum ar fi legislația Uniunii în materie de nediscriminare, inclusiv Directivele 2000/43/CE ([3]) și 2000/78/CE ([4]) ale Consiliului; acquis-ul Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv Regulamentele (UE) 2016/679 ([5]) și (UE) 2022/2065 ([6]) ale Parlamentului European și ale Consiliului, cu scopul de a asigura un mediu online sigur, previzibil și de încredere, în care sunt respectate drepturile fundamentale, inclusiv dreptul la libertatea de exprimare și dreptul de a primi și de a transmite informații; Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului ([7]); și legislația privind siguranța produselor și legislația privind răspunderea pentru produsele cu defecte, inclusiv Directiva 85/374/CEE a Consiliului ([8]). Prin urmare, Uniunea se bucură de competență externă exclusivă în ceea ce privește semnarea convenției. În consecință, numai Uniunea ar trebui să devină parte la convenție, sub rezerva încheierii sale la o dată ulterioară.

(6) Conferința părților va juca un rol major în punerea în aplicare efectivă a convenției, inclusiv prin formularea unor recomandări specifice cu privire la interpretarea și aplicarea acesteia. Conferința părților va examina, de asemenea, posibile modificări ale convenției. În conformitate cu articolul 218 alineatul (9) din TFUE, Consiliul, la propunerea Comisiei, ar trebui să adopte decizii prin care se stabilesc pozițiile care urmează să fie adoptate în numele Uniunii în cadrul Conferinței părților în cazul în care acestui organism i se solicită să adopte acte cu efecte juridice, în special regulamentul de procedură al Conferinței părților. În cursul negocierilor respectivului regulamentului de procedură, care urmează să fie adoptat prin consens în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a convenției, Uniunea va urmări să se asigure că i se alocă 27 de voturi, care să reflecte numărul statelor sale membre. În eventualitatea în care Uniunii i se alocă cele 27 de voturi, Comisia, care reprezintă Uniunea, ar trebui să asigure o coordonare consolidată cu statele membre pentru a exprima poziții uniforme înainte de Conferința părților și pentru a-și exercita dreptul de vot în numele Uniunii. O astfel de coordonare consolidată este deosebit de relevantă, având în vedere că toate statele membre sunt totodată membre ale Consiliului Europei și având în vedere evoluția rapidă a inteligenței artificiale, precum și necesitatea de a dispune de un cadru coerent aplicabil la nivel mondial în domeniu. În scopul asigurării unei coordonări consolidate, Consiliul ar trebui să fie implicat în formularea oricărei poziții, indiferent de natura acesteia, inclusiv a celor în baza articolului 16 alineatul (1) din TUE și a articolului 218 alineatul (9) din TFUE. În cazul în care Uniunea, în pofida tuturor eforturilor sale, nu va fi în măsură să obțină alocarea celor 27 de voturi, pentru a se asigura că Uniunea dispune de un număr de voturi care să reflecte ponderea sa în cadrul Consiliului Europei și să îi permită să își apere în mod corespunzător interesele, Comisia ar trebui să propună ca statele membre să fie împuternicite, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din TFUE și cu respectarea deplină a competenței exclusive a Uniunii, să adere la convenție împreună cu Uniunea.

(7) Comisia va invita fiecare stat membru să trimită un reprezentant care să însoțească reprezentarea Comisiei în cadrul delegației Uniunii la reuniunile Conferinței părților. Este respectat principiul cooperării loiale.

(8) În ceea ce privește orice alt acord care ar putea fi încheiat în viitor sub auspiciile Consiliului Europei sau în cadrul altor foruri internaționale, inclusiv în domeniul inteligenței artificiale, și în ceea ce privește orice modificare a convenției, repartizarea competențelor externe între Uniune și statele membre ar trebui evaluată în funcție de caracteristicile specifice ale fiecărui astfel de instrument. Este extrem de important ca Uniunea și statele sale membre să își poată juca în continuare rolul direct și activ în exprimarea vocii Uniunii și în apărarea intereselor acesteia, într-un mod consecvent și coordonat, în deplină conformitate cu tratatele.

(9) În conformitate cu tratatele, Comisia ar trebui să asigure semnarea convenției, sub rezerva încheierii sale la o dată ulterioară,

([3]) Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică (JO L 180, 19.7.2000, p. 22).

([4]) Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO L 303, 2.12.2000, p. 16).

([5]) Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1).

([6]) Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale) (JO L 277, 27.10.2022, p. 1).

([7]) Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică (JO L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

([8]) Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect (JO L 210, 7.8.1985, p. 29).

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Se autorizează semnarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială, drepturile omului, democrația și statul de drept (denumită în continuare „convenția”), sub rezerva încheierii convenției menționate ([9]).

Articolul 2

Comisia asigură semnarea convenției, sub rezerva încheierii acesteia.

Articolul 3

Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării.

Adoptată la Bruxelles, 28 august 2024.

Pentru Consiliu

Președintele

BÓKA J.

([9]) Textul convenției se publică împreună cu decizia privind încheierea acesteia.